

נשים וזקנים

יחס המינים

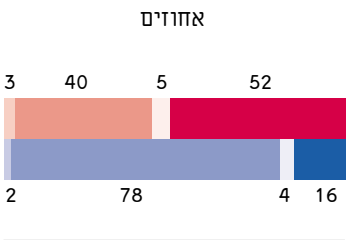
1. בישראל, כמו במדינות המערב, מספר הנשים גדול ממספר הגברים. בסוף 2002 חיו בישראל 3,358,800 נשים ו-3,272,300 גברים, כלומר 103 נשים ל-100 גברים. האוכלוסייה היהודית מתאפיינת ברוב של נשים (104 נשים ל-100 גברים), בשעה שהאוכלוסייה הערבית, בדומה למדינות מתפתחות רבות, מתאפיינת ברוב של גברים (96 נשים ל-100 גברים). עד שנות ה-70, היה באוכלוסייה היהודית מספר גדול יותר של גברים, שנבע מהרוב שהיוו הגברים בין העולים לארץ בתקופת המנדט. מאז התהפך היחס: רוב של נשים נוצר וגדל. בקרב עולי חבר המדינות קיים רוב ניכר של נשים (115 נשים ל-100 גברים).

הזדקנות האוכלוסייה

3. השינוי הדמוגרפי הבולט ביותר במדינות המערב בעשורים האחרונים הוא הזדקנות האוכלוסייה, כלומר גידול בחלקם של הקשישים. כיום מהווים בני 65 ומעלה כ-17% מהאוכלוסייה במדינות המערב, וחלקם צפוי לגדול לכרבע תוך שני עשורים. הגורם העיקרי לתהליך ההזדקנות הוא ההצטמצמות בחלקם של הילדים באוכלוסייה, בעקבות הירידה בפיריון, כלומר במספר הילדים הנולדים לאישה. 4. בשל רמת הפיריון הגבוהה בארץ במידה רבה מזו הקיימת במדינות המערב, אוכלוסיית ישראל צעירה בהשוואה לאוכלוסייה במדינות אלו, ותהליך הזדקנותה איטי. בני 65 ומעלה מהווים 10% מאוכלוסיית ישראל (כ-17% במדינות המערב), ובשנת 2020 צפוי חלקם להגיע ל-12% (כ-25% במדינות המערב).

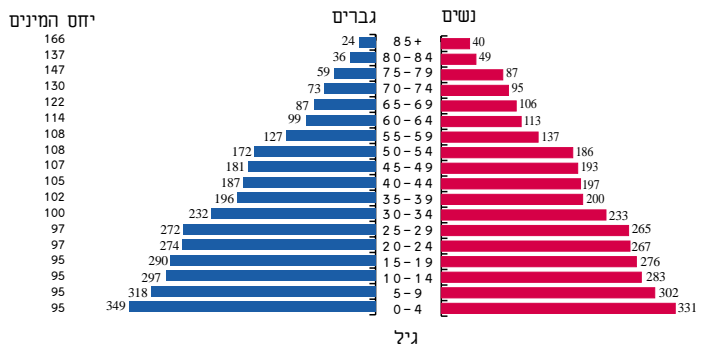
2. בני 65 ומעלה, לפי מצב משפחתי, 2000

אלפים	
נשים	גברים
רווקה 11	רווק 7
נשואה 140	נשוי 204
גרושה 18	גרוש 10
אלמנה 185	אלמן 41

בסוף 2002 היוו נשים בנות 65 ומעלה בישראל 11.2% מכלל הנשים (כ-20% במדינות המערב), לעומת 8.5% שהיוו בני גילים אלו בקרב הגברים (כ-15% במדינות המערב). 7. באוכלוסייה הערבית לא החל עדיין תהליך הזדקנות, וזאת בעיקר כתוצאה מהפיריון הגבוה שלה. בשנת 2002 היוו נשים בנות 65 ומעלה 3.5% בלבד מכלל הנשים הערביות, לעומת 13.3% מהיהודיות. בין הגברים, היוו בני 65 ומעלה 2.8% מהאוכלוסייה הערבית ו-10.2% באוכלוסייה היהודית. 8. יותר ממחצית הנשים בנות 65 ומעלה הן אלמנות לעומת 16% בלבד מהגברים בגילים אלו. ההבדל נובע בעיקר מתוחלת החיים הגבוהה יותר של נשים ומנטייתן להינשא לגברים מבוגרים מהן. 9. בתהליך ההזדקנות, גדל חלקם של בני 75 ומעלה מכלל בני ה-65 ומעלה. בין 1960 ל-2002 גדל חלקן של הנשים בנות 75 ומעלה בקבוצה זו מ-32% ל-47%, וחלקם של הגברים גדל מ-29% ל-43%, בהתאמה.

1. נשים וגברים (אלפים) ויחס המינים (מספר נשים ל-100 גברים), לפי גיל, 2002

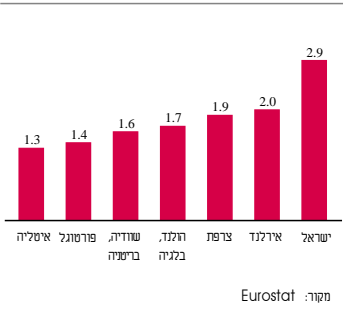

5. לתהליך ההזדקנות משמעות מגדרית, שכן הרוב שמהוות הנשים בגילים אלו גדול יותר מאשר בכל קבוצת גיל אחרת, ומכיוון שבגילים אלו הנשים צריכות להתמודד עם בעיות שונות מאלו של הגברים, כגון שיעור התאלמנות גבוה יותר ושיעור נמוך יותר של מקבלות פנסיה מעבודה. 6. חלקן של הנשים בכלל הקשישים גדול בשל תוחלת החיים שלהן הגבוהה מזו של גברים, דבר שגורם לתהליך הזדקנות מהיר יותר של אוכלוסייתן.

2. בכל התקופות ובכל המדינות מספר הבנות בין התינוקות הנולדים קטן ממספר הבנים (כ-94 בנות ל-100 בנים). עם העלייה בגיל מצטמצם הפער המספרי בין המינים, עד כי היחס מתהפך: רוב של נשים נוצר וגדל עם הגיל. כך, בין התינוקות שנולדו בישראל בשנת 2002 היו 95 בנות ל-100 בנים, בגיל 32 - 100 נשים ל-100 גברים, בגיל 65 - 119 נשים ל-100 גברים ובגיל 80 - 136 נשים ל-100 גברים.

4. ממוצע ילדים לאישה, מדינות נבחרות, 2001

ל-16%, וחלקן של נערות צעירות מגיל 20 קטן מ-6% ל-3%.
 18. ההיקף המצומצם של ילודה מחוץ לנישואין בישראל (כ-3% מהלידות של נשים יהודיות) בולט כאשר משווים את הנתונים עם מדינות המערב. ב-15 מדינות האיחוד האירופי, 25% מהלידות בממוצע הן מחוץ לנישואין (לדוגמה: 55% בשוודיה, כ-40% בצרפת ובבריטניה).
 כמובן, היקף הילודה מחוץ לנישואין גדול במיוחד במדינות שבהן היקף הקההביטציה גדול.

משפחות חד-הוריות

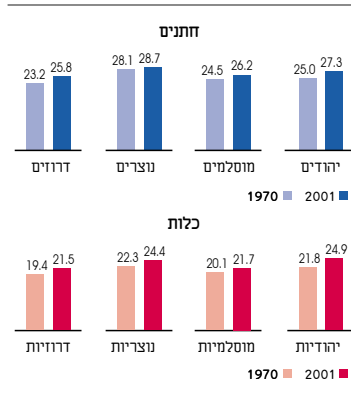
19. ב-2002 היו 98 אלף משפחות חד-הוריות שילדן הצעיר בן פחות מ-18 (80 אלף ב-1998). ב-91% ממשפחות אלו ההורה הוא אישה; ב-54% ההורה גרושה, ב-14% - אלמן/ה, ב-18% - נשוי/אה שחיה בנפרד וב-14% - רווקה/ה.
 20. 32% מהמשפחות החד-הוריות הן של עולי 1990 ואילך, שיעור גדול פי 2.3 משיעורה של אוכלוסיית העולים ככלל אוכלוסיית ישראל (14%).

אנשים שגרים לבד

21. בשנת 2002 היו 205 אלף נשים ו-120 אלף גברים שחיו לבד, 97% מהם יהודים. הגברים שחיו לבד היוו 5.7% מכלל הגברים בגילים 15 ומעלה שחיו במשקי בית, והנשים - 9.2%. בשעה שיותר ממחצית מהנשים (57%) שגרו לבד היו בנות 65 ומעלה, רק 26% מהגברים שחיו לבד היו בגילים אלו (70% מהם לעומת 40% מהנשים היו בני 25-64).

כי העלייה בקההביטציה והגידול בשיעור הפונות ללימודים גבוהים והיוצאות לעבודה בקרב נשים הם הגורמים העיקריים לכך. מאז 1970 עלה הגיל הממוצע בנישואין ראשונים של כולת יהודיות ב-3 שנים, ושל חתנים - ביותר משנתיים. באוכלוסייה הערבית העלייה הייתה מתונה יותר.

3. גיל ממוצע בנישואין ראשונים, לפי דת, 2001, 1970

15. היקף הגירושין בישראל קטן במידה רבה מזה שמדינות המערב, אף כי הוא במגמה של התרחבות. כך, מבין הזוגות היהודים שנישאו בישראל בשנים 1992-1993 11.2% התגרשו אחרי 7 שנות נישואין, לעומת 6.1% מבין אלו שנישאו ב-1968-1971 ו-8% מבין אלו שנישאו ב-1984-1985.

פריון

16. מאז תחילת שנות ה-90 רמת הפריון בישראל יציבה: 2.9 לידות לאישה בממוצע - ירידה מ-3.9 בראשית שנות ה-60, דהיינו ירידה של 25%. עם זאת, הפריון בישראל כפול מהממוצע במדינות האיחוד האירופי, שבהן הוא מתחת לרמה הדרושה לתחלופה (שני ילדים לזוג הורים).
 17. הגיל שבו נשים יולדות עולה, בין היתר, בעקבות העלייה בגיל הנישואין. הגיל הממוצע בלידה עלה מ-27.4 בשנת 1980 ל-28.7 ב-2002; חלקן של יולדות בנות 35 ומעלה מכלל היולדות עלה בתקופה זו מ-9%

קוההביטציה (מגורים משותפים של זוגות לא נשואים)

10. היקף הקוההביטציה בישראל קטן יחסית למדינות המערב. בשנת 2002 היו בישראל כ-35 אלף זוגות לא נשואים שחיו ביחד - פחות מ-3% מכלל הזוגות, בהשוואה ל-8% בממוצע במדינות מערב אירופה. במדינות סקנדינביה עולה השיעור על 20%.
 11. כ-60% מהאנשים החיים בקוההביטציה הם רווקים, 25% גרושים, 12% אלמנים ו-3% נשואים (לבן זוג אחר). כמחצית מהאנשים החיים בקוההביטציה צעירים מגיל 35; לעומת זאת, בני גילם אלו מהווים כרבע מכלל האנשים הנשואים. לכשליש מהאנשים החיים בקוההביטציה תואר אקדמי, לעומת לכרבע בלבד מהאנשים הנשואים. 64% מהנשים ו-56% מהגברים החיים בקוההביטציה למדו יותר מ-13 שנים. לכ-30% מהזוגות החיים בקוההביטציה יש ילדים.

נישואין וגירושין

12. בהתאם לעבודה ששיעור הקוההביטציה בישראל נמוך, היקף הנישואין בה כמעט אוניברסלי, כלומר, כמעט כל האוכלוסייה הבורגית נישאת לפחות פעם אחת. מכלל בני 15 ומעלה נישאו 66% מהגברים ו-74% מהנשים, ובקרב בני 45 ומעלה השיעורים הם 97% ו-95% בהתאמה.
 13. גיל הנישואין הממוצע בישראל נמוך מזה שבמדינות המערב בכ-3 שנים, עובדה שקשורה אף היא, בין השאר, להיקף הקטן של קוההביטציה. בשנת 2001 היה הגיל הממוצע בנישואין ראשונים של גברים במדינות האיחוד האירופי גבוה מ-30 (לדוגמה, 33.2 בשוודיה ו-31.6 בגרמניה), לעומת 27.3 בקרב גברים יהודים ו-26.2 בקרב גברים מוסלמים בישראל. גיל הנישואין הראשונים של נשים במדינות האיחוד האירופי היה 28 בממוצע (לדוגמה, 30.6 בשוודיה ו-27 בגרמניה) לעומת 24.9 בקרב נשים יהודיות ו-21.7 בקרב נשים מוסלמיות בישראל.
 14. עם זאת, גם בישראל חלה בעשורים האחרונים עלייה בגיל הנישואין. נראה

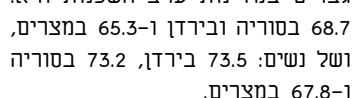
22. בשנת 2001 הייתה תוחלת החיים של הגברים בישראל 77.3 שנים, וזו של הנשים - 81.2 שנים.

23. תוחלת החיים של הגברים בישראל היא בין הגבוהות בעולם, ונמוכה מזו של הגבוהה בעולם - ביפן (77.9 שנים) - בפחות משנה. אולם, במדרג תוחלת החיים של הנשים, מיקומה של ישראל נמוך יותר - בעשירייה השנייה של המדינות, ובהפרש של יותר מ-3 שנים מיפן (84.7). עם זאת, תוחלת החיים של הנשים בישראל גבוהה מזו של מספר מדינות מערביות כגון הולנד, בריטניה, ארצות הברית ואירלנד.

24. לשם השוואה, תוחלת החיים של גברים במדינות ערב השכנות היא: 68.7 בסוריה ובירדן ו-65.3 במצרים, ושל נשים: 73.5 בירדן, 73.2 בסוריה ו-67.8 במצרים.

25. בעניי העשירים האזרחיים (1981-2001) עלתה תוחלת החיים של הנשים בישראל ב-5.3 שנים וזו של הגברים ב-4.6 שנים. העלייה בתוחלת החיים של האוכלוסייה היהודית (כ-5 שנים) הייתה גדולה יותר מזו של האוכלוסייה הערבית (קרוב ל-4 שנים).

5: תוחלת חיים, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2001, 1981

26. שיעורי התמותה של גברים גבוהים מאלו של נשים בכל הגילים. לדוגמה, בגילים 20-24 שיעור התמותה של גברים היה (בשנת 2001) 1.1 לאלף ושל נשים 0.3 לאלף; בגילים 50-54 - 4.2 ו-2.6, בהתאמה; ובגילים 80-84 - 80.2 ו-69.1, בהתאמה.

27. ב-1999 היו 623 פטירות ל-100,000 גברים. מתוכם, שיעור הנפטרים מסרטן היה 143 וממחלות לב - 137 (32 מאוּטם חריף של שריר הלב, 71 ממחלות לב איסכמית אחרת ו-34 ממחלות לב אחרות). שיעור פטירות הנשים היה 595 ל-100,000, 139 מהן מסרטן ו-124 - ממחלות לב (27, 60, 37, בהתאמה).

28. ב-2000 התגלו כ-9,700 מקרים חדשים של סרטן בקרב גברים (289 ל-100,000 תושבים) וכ-11,500 מקרים חדשים בקרב נשים (298 ל-100,000 תושבות). בקרב גברים, השכיח ביותר הוא סרטן הערמונית ואחריו סרטן המעי הגס והחלחולת, ובקרב נשים - סרטן השד וסרטן המעי הגס והחלחולת.

29. שיעורי הסיכון לחלות במחלות ממאירות שונות חושבו על ידי יחידת "רישום הסרטן הלאומי" בישראל. שיעורים אלה מוצגים בלוח להלן.

6. הסיכון לחלות במחלה ממארת במשך החיים (מחלות נבחרות)

נשים

- 1 מכל 8 נשים יהודיות עלולה לחלות בסרטן השד;
- 1 מכל 20 נשים יהודיות עלולה לחלות בסרטן המעי הגס;
- 1 מכל 22 נשים ערביות עלולה לחלות בסרטן השד;

גברים

- 1 מכל 12 גברים יהודים עלול לחלות בסרטן הערמונית;
- 1 מכל 20 גברים יהודים עלול לחלות בסרטן המעי הגס;
- 1 מכל 24 גברים יהודים עלול לחלות בסרטן הריאות;
- 1 מכל 23 גברים ערבים עלול לחלות בסרטן הריאות;

מקור: ברחנא מ., וליפשיץ א., רישום הסרטן הלאומי, פרסום מיוחד מס' 8, אוקטובר 2003

30. עד סוף 2002 נרשמו בישראל 628 גברים ו-208 נשים חולים באיידס (מספרים מצטברים), ועוד 1,681 גברים ו-1,050 נשים היו נשאי המחלה. מכלל החולים, 288 חיים בישראל ו-548 נפטרו או עזבו את הארץ.

31. בסקר משנת 2002, שיעור הנשים

2002

2002

2002

2002

2002

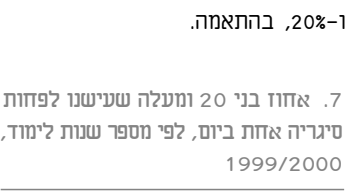
2002

(39%) אשר הגדירו את מצב בריאותן כ"טוב מאוד" בתשובה לשאלה "מהו מצב בריאותך, בדרך כלל?" היה נמוך משל גברים (45%). לשאלה על קיום בעיית בריאות או בעיה פיזית שנמשכה מעל 6 חודשים ענו בחיוב שיעור זהה (שליש) מהגברים ומהנשים. 72% מהנשים ו-64% מהגברים שדיווחו על בעיית בריאות, טענו שהבעיה מפריעה מאוד או מפריעה להם לתפקוד בחיי יום-יום. 32. בסקר מהשנים 2000/1999 נמצא כי שיעור הביקורים אצל רופאים בקרב נשים גבוה בכ-30% יותר מאשר בקרב גברים: כ-8.0 ביקורים בשנה לאישה, לעומת 6.2 לגבר. לפי דיווח משתתפי הסקר שיעור גדול יותר של נשים סבל מיתר לחץ דם (10% מהנשים לעומת 8% מהגברים).

33. אחוז הגברים בני 20 ומעלה שעישנו לפחות סיגריה אחת ליום (34%) הוא יותר מכפול מאחוז הנשים שעישנו (15%), לפי סקר מהשנים 1999-2000.

שיעור העישון בקרב גברים שלמדו יותר מ-15 שנים (20%) היה קטן ביותר ממחצית מזה שבקרב גברים שלמדו יותר מ-12 שנים (43%). בקרב נשים באותן רמות השכלה, השיעורים היו 14%-20%, בהתאמה.

7. אחוז בני 20 ומעלה שעישנו לפחות סיגריה אחת ביום, לפי מספר שנות לימוד, 1999/2000

מקור: ברחנא מ., וליפשיץ א., רישום הסרטן הלאומי, פרסום מיוחד מס' 8, אוקטובר 2003

2002

2002

2002

2002

2002

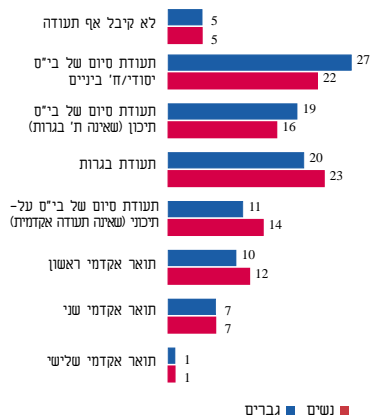
רמת השכלה

34. בתהליך העלייה ברמת ההשכלה של האוכלוסייה, המתרחש בעשורים האחרונים, מצטמצם פער ההשכלה בין נשים לגברים. לפני ארבעה עשורים, אחוז גדול יותר של גברים מזה של נשים היו בעלי השכלה של יותר מ-12 שנים - 11% מהגברים ו-7% מהנשים. במשך השנים עלו אחוזים אלו במידה רבה. ב-2002 הם הגיעו ל-39% בקרב בני שני המינים*.

35. העלייה ברמת ההשכלה של נשים בולטת במיוחד באוכלוסייה הלא-יהודית. ב-1961, 69% מהנשים הלא-יהודיות היו נשים שלא למדו מעולם בבית ספר, לעומת 30% מהגברים הלא-יהודים. ב-2002 היו האחוזים המקבילים 10%-1, בהתאמה.

36. שיעור הנשים שלהן תעודת בגרות או תעודת השכלה גבוהה יותר (62% בקרב הגברים (55%).

8. בני 15 ומעלה שלמדו בבית ספר, לפי תעודה ההשכלה הגבוהה ביותר שקיבלו בלימודיהם, אחוזים, 2002

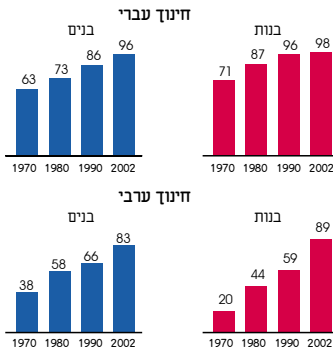

שיעורי למידה ונשירה

37. בשנת 2002, 97% מהבנות ו-94% מהבנים בגילים 14-17 למדו בבית ספר. בחינוך העברי, עלה שיעור הלמידה

של הבנות על זה של הבנים כבר ב-1970, ואילו בחינוך הערבי, עד שנות ה-90, היה השיעור גבוה יותר בין הבנים, אך מאז הוא גבוה יותר בין הבנות.

9: שיעורי למידה בגילים 14-17, אחוזים מקבוצת הגיל, 2002-1970

38. בהתאמה עם שיעורי הלמידה הגבוהים יותר בקרב בנות, ממדי הנשירה גדולים יותר בקרב בנים. לדוגמה, בין שנת 2002 ל-2003 נשרו בסוף כיתה י"א 9% מהבנים לעומת 4% מהבנות בחינוך העברי, ו-11% מהבנים לעומת 7% מהבנות בחינוך הערבי.

זכאות לתעודת בגרות

39. שיעור הזכאות לתעודת בגרות גדול בקרב בנות מאשר בקרב בנים. בחינוך העברי, 62% מהבנות ו-49% מהבנים שלמדו בכיתה י"ב בשנת 2001 היו זכאים לתעודת בגרות, ובחינוך הערבי - 59% מהבנות ו-44% מהבנים. בחינוך העברי, שיעור הבנות הזכאיות לתעודת בגרות גבוה משל הבנים מאז סוף שנות ה-80, ובחינוך הערבי - מאמצע שנות ה-90.

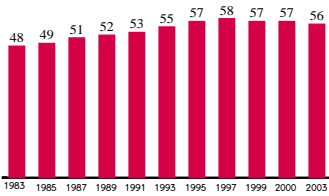
חינוך גבוה

40. 55% מהבנות ו-50% מהבנים סטימו את לימודיהם התיכוניים ב-1994 התחילו ללמוד במסגרת לימודים על-תיכוניים או גבוהים בתוך 8 שנים לאחר סיום התיכון. באוניברסיטה התחילו ללמוד 23% מהבנות ו-17% מהבנים; באוניברסיטה הפתוחה - 8%-1, בהתאמה; במכללה אקדמית -

7%-1, בהתאמה; במכללה להכשרת מורים - 11%-2, בהתאמה; ובמוסד לימודים על-תיכוני - 6%-1, בהתאמה.

41. ב-2003 היו 107 אלף משים ו-83 אלף גברים סטודנטים באוניברסיטאות ובמכללות אקדמיות (בסניף זה ובסניפים שלהן, לא כולל האוניברסיטה הפתוחה).

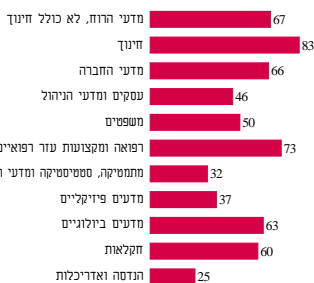
10. אחוז הנשים מכלל הסטודנטים שלמדו באוניברסיטאות ובמכללות אקדמיות, 2003-1983

42. ב-2003 היה שיעור הנשים מכלל הסטודנטים לקראת תואר ראשון באוניברסיטאות ובמכללות האקדמיות 56% (ב-1990 - 54%), לקראת תואר שני - 57% (ב-1990 - 50%) ולקראת תואר שלישי 53% (ב-1990 - 41%).

43. שיעור הנשים מכלל הסטודנטים לקראת תואר ראשון בתחומי הלימוד השונים באוניברסיטאות ובמכללות האקדמיות נע בין 83% בלימודי חינוך ל-25% בלימודי הנדסה ואדריכלות.

11. אחוז נשים מכלל הסטודנטים שלמדו לקראת תואר ראשון באוניברסיטאות ובמכללות אקדמיות, לפי תחום, 2003

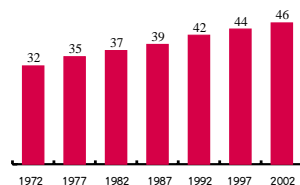
שייכות לכוח העבודה

44. בשנת 2002 השתייכו לכוח העבודה האזרחי 1.4 מיליון גברים ו-1.2 מיליון נשים. כוח העבודה כולל מועסקים (אנשים שעבדו לפחות שעה אחת בשבוע תמורת שכר או בתמורה אחרת) ובלתי מועסקים (אנשים שלא עבדו, אך חיפשו עבודה באופן פעיל והיו זמינים לעבודה).

45. במהלך שנת 2002 גדל כוח העבודה ב-19 אלף גברים וב-29 אלף נשים, כלומר, נשים היוו 60% מהגידול בכוח העבודה.

46. שיעור ההשתייכות של נשים לכוח העבודה עלה מ-36% מכלל האוכלוסייה הבוגרת* ב-1980 ל-48% ב-2002. לעומת זאת, ירד השיעור בקרב גברים מ-64% ב-1980 ל-60% ב-2002. בשל מגמות הפוכות אלו, גדל חלקן של הנשים בכלל השייכים לכוח העבודה: מ-37% ב-1980 ל-46% ב-2002.

12. נשים בכוח העבודה, אחוז מכל השייכים לכוח העבודה, 1972-2002

47. שיעור ההשתייכות לכוח העבודה של הגברים בישראל (60%) נמוך מזה שבמדינות המערב שבחלקן - שווייץ ויפן - מתקרב השיעור ל-80%. גם שיעור ההשתייכות של הנשים בישראל (48%) נמוך יחסית למדינות המערב (לדוגמה, 69% בנורווגיה ו-54% בהולנד), אף כי אינו הנמוך ביותר (36% באיטליה).

48. שיעורי ההשתייכות לכוח העבודה של גברים יהודים וערבים כמעט זהים

* עד 1985 - בני 14 ומעלה. מאז - בני 15 ומעלה.

(59.9% ו-60.3%, בהתאמה). מאידך, שיעור ההשתייכות של נשים יהודיות - 53% - גבוה פי יותר משלושה מזה של נשים ערביות - 17% (בקרב נשים שלמדו 16 שנים ויותר, הפער בשיעורי ההשתייכות לכוח העבודה בין יהודיות לערביות מצומצם במידה רבה - 79% ו-71%, בהתאמה).

49. ככל שרמת ההשכלה גבוהה קטן הפער בין גברים ונשים בשיעורי ההשתייכות לכוח העבודה ובקרב אלו שלמדו 16 שנים ויותר, אף גבוה שיעור ההשתייכות של נשים (78%) מזה של גברים (76%).

שעות עבודה

50. בשנת 2002 עבדו הגברים המועסקים 42 שעות בממוצע בשבוע, והנשים המועסקות - 31 שעות, כלומר, הפרש של 35%.

51. בשנות ה-70 וה-80 עבדו גברים כ-40 שעות בממוצע בשבוע, ללא שינויים ניכרים לאורך התקופה. לעומת זאת, ירד במשך שנים אלו ממוצע שעות העבודה לשבוע של נשים מ-33 ל-29, וזאת בעקבות כניסתן המסיבית של נשים לעבודה במשרות חלקיות. בשנות ה-90 הראשונות עלה מספר שעות העבודה הן של גברים (ל-43) והן של נשים (ל-32). בשנים שלאחר מכן נעצרה הנלייה.

52. מנהלים עובדים יותר שעות מבעלי משלחי יד אחרים. גברים מנהלים עובדים 53 שעות בממוצע בשבוע, ונשים מנהלות - 46 שעות.

מקבלי שכר מחברות כוח אדם

53. בשנת 2002 קיבלו 17 אלף גברים ו-20 אלף נשים שכר מחברות כוח אדם, לעומת 22 אלף ו-26 אלף, בהתאמה, בשנת 2001. 73% מהגברים ו-52% מהנשים עבדו במשרה מלאה. הענפים העיקריים שבהם הועסקו הגברים היו: תעשייה (31%), תחבורה ותקשורת (12%) ומסחר (10%), ואלו שבהם הועסקו נשים - מנהל ציבורי (19%), תעשייה (14%), שירותי בריאות, רווחה וסעד (12%) ומסחר (12%). משלחי היד העיקריים של הגברים היו: עובדים מקצועיים בתעשייה ובענפים אחרים (30%) ועובדים בלתי מקצועיים (25%), ושל הנשים: עובדות פקידות (37%) ועובדות בלתי מקצועיות (22%).

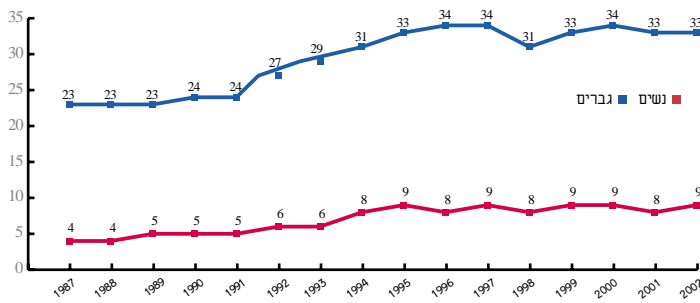
אבטלה

54. בשנת 2002 היו 138 אלף גברים בלתי מועסקים (10.1% מהשייכים לכוח העבודה) ו-124 אלף נשים (10.6%). ככל השנים גדול אחוז הנשים הבלתי מועסקות מאחוז הגברים הבלתי מועסקים. פער זה הגיע לשיא בראשית שנות ה-90, שבהן כ-13.5% מהנשים היו בלתי מועסקות, לעומת כ-9% מהגברים. שיעור גדול יותר של גברים (34%) מזה של נשים (26%) חיפשו עבודה יותר מחצי שנה.

ענף כלכלי ומשלח יד

56. הבדלים בהרכב הענפי והמקצועי של גברים ונשים מוצגים בעלון "סקר כוח אדם" (מס' 37 בסדרת סטטיסטיקל), בגרפים מס' 4, 5 ו-6.

13. מועסקים שעבדו יותר מ-50 שעות לשבוע, אחוז מכלל המועסקים, 1987-2002

הכנסות שכירים

הכנסה חודשית

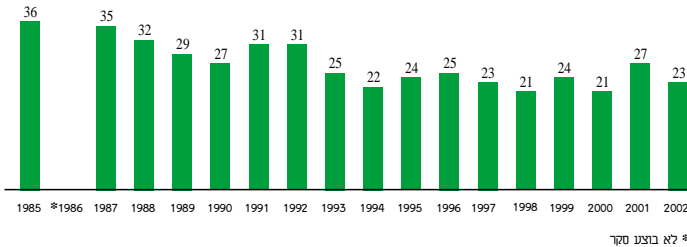
75. ההכנסה החודשית הממוצעת ברוטו מעבודה שכירה של גבר בשנת 2002 הייתה 8,650 ש"ח, ושל אישה - 5,320 ש"ח, כלומר, הכנסת גבר הייתה גבוהה ב-63% מזו של אישה.

הכנסה לשעת עבודה

85. חלק מהפער בהכנסה החודשית בין גברים ונשים מוסבר על ידי העובדה שגברים עובדים פחות שעות בחודש, בממוצע, מגברים. השוואת ההכנסה לשעת עבודה של גברים ונשים, כלומר ללא השפעת הכמות השונה של שעות עבודה, מורה על פערי שכר קטנים יותר, אך אינה מבטלת אותם. 59. ההכנסה לשעת עבודה של אישה שכירה בשנת 2002 הייתה 36.7 ש"ח, ושל גבר שכיר - 45.3 ש"ח, כלומר 23% יותר מהכנסת אישה. בקרב שכירים יהודים הייתה ההכנסה לשענה של גבר גבוהה ב-30% מזו של אישה, ואילו בקרב שכירים ערבים הייתה ההכנסה לשענה של אישה גבוהה ב-7% מזו של גבר. ההסבר לכך קשור לעובדה כי 47% מהנשים הערביות עסקו במשלחי יד אקדמיים, חופשיים וטכניים, ואילו 64% מהגברים הערבים היו פועלים מקצועיים ובלתי מקצועיים בבנייה ובתעשייה. 60. ב-1985 הייתה ההכנסה לשעת עבודה של גבר גבוהה ב-36% מזו של אישה, וב-2002 - ב-23%, כלומר הפער הצטמצם.

61. נשים מהוות 48% מכלל השכירים במשק. במדרג השכירים לפי גובה ההכנסה לשעה, נשים מהוות 56% מהעשירון התחתון, ורק 34% מהעשירון העליון.

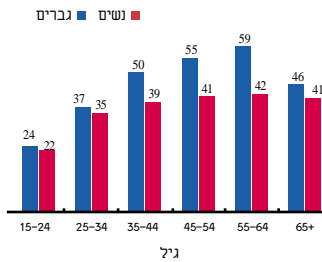
62. ההכנסה של גברים, כמו גם של נשים, עולה עם הגיל, ובמקביל גדל הפער ביניהן. בגילים 15-24 ההכנסה לשענה של גבר גדולה ב-7% מזו של אישה, ואילו בגילים 55-64, שבהם ההכנסה היא מרבית, ההכנסה לשענה של גבר גדולה ב-40% מזו של אישה. 63. הפער בהכנסה קיים גם בכל רמות ההשכלה, והוא מרבי בקרב אלו שלמדו

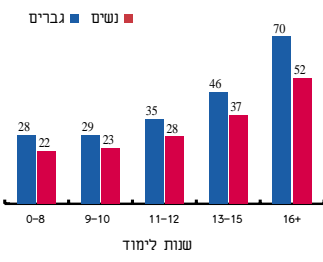
* לא בוצע סקר

65. בהשוואת ההכנסה לפי ענף כלכלי, עולה כי גברים המועסקים בענף "בנקאות וביטוח" מקבלים את ההכנסה לשעת עבודה הגבוהה ביותר (78.2 ש"ח). הכנסה זו גדולה ב-81% מהכנסת הנשים בענף. הסבר חלקי לפער הוא ההרכב השונה של משלחי היד של הגברים והנשים בענף זה. רובן המוחלט של הנשים בענף (80%) הן עובדות פקידות, בשעה שבקרב הגברים ישנו ריכוז ניכר של בעלי משלחי יד אקדמיים, חופשיים וטכניים ומנהלים (41%).

15. הכנסה לשעת עבודה ברוטו לשכיר לפי גיל, ש"ח, 2002

17. הכנסה לשעת עבודה ברוטו לשכיר לפי שנות לימוד, ש"ח, 2002

16 שנים ויותר (שלהם ההכנסה הגבוהה ביותר).

64. ההכנסה לשעת עבודה הגבוהה ביותר לפי משלח יד, היא של המנהלים (גברים ונשים), ואחריה - זו של בעלי משלח יד אקדמי (גברים ונשים). עם זאת, פער ההכנסה בין גברים לנשים בקרב מנהלים (30%) גדול יותר מאשר בקרב בעלי משלח יד אקדמי (20%) ובקרב בעלי מקצועות חופשיים וטכניים (18%). הפער הגדול ביותר (46%) הוא בקרב עובדים מקצועיים.

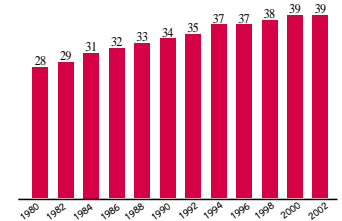
16. הכנסה חודשית והכנסת לשעת עבודה ברוטו לשכיר לפי משלח יד, ש"ח, 2002

לשעת עבודה		לחודש		משלח יד
אישה	גבר	אישה	גבר	
20	59	8,574	13,603	אקדמי
18	44	5,717	9,134	חופשי וטכני
30	63	11,213	18,054	מנהלים
39	33	5,233	8,587	עובדי פקידות
41	23	3,167	6,054	עובדי מכירות ועובדי שירותים
46	22	3,757	6,148	עובדים מקצועיים
20	21	2,694	4,236	עובדים בלתי מקצועיים

66. ב-2002 היו 1.1 מיליון נשים ו-1.8 מיליון גברים בעלי רישיון נהיגה (נהגים). חלקן של הנשים בכלל הנהגים גדל מ-28% ב-1980 ל-39% ב-2002.

18. אחוז הנשים מכלל הנהגים, 2002-1980

67. נשים היוו 41% מבין הנהגים בני 19-54. חלקן היה קטן יותר הן בין הנהגים שגילם צעיר מ-19 (33%) והן בין הנהגים שגילם מעל 54 (32%).

68. ב-2002 קיבלו רישיון נהיגה 61 אלף גברים (55%) ו-50 אלף נשים (45%). יותר ממחצית מהגברים (53%) היו בני 18 ומטה, לעומת 37% מהנשים.

69. בנוסף לרישיון לנהוג ברכב פרטי, לחלק מהנהגים רישיונות לכלי רכב מסוגים אחרים. ל-23% מכלל הנהגים הגברים רישיון לנהוג ברכב משא, ל-5% רישיון לנהוג במונית; ל-3% רישיון לנהוג באוטובוס; ל-2% רישיון לנהוג בגורר-תומך ("סמי-טריילר"). שכיחות הרישיונות לכלי רכב אלו בקרב נשים היא אפסית.

70. ל-353 אלף גברים (20% מכלל הגברים הנהגים) ול-41 אלף נשים (4% מכלל הנשים הנהגות) רישיון לנהוג באופנוע. 64% מהנשים ו-41% מהגברים הנהגים באופנוע הם בני 19-34.

85. גברים משתמשים מעט יותר מנשים במחשב ובאינטרנט. ההבדלים הבולטים ביותר ביניהם הוא בשימוש הרב יותר של גברים (49%) משל נשים (40%) במחשב למשחקים, ובאינטרנט לקניות (21% ו-12%, בהתאמה). לרשותם של יותר גברים (81%) מנשים (73%), יש טלפון נייד.

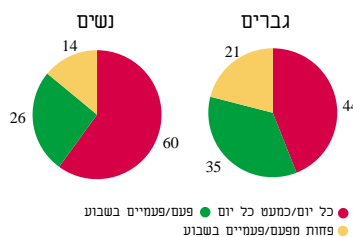
73. לכנסת הנוכחית, ה-16, נבחרו 18 נשים, דהיינו 15% מכלל חברי המשכן. בעבר נע מספר הנשים שנבחרו לכנסת בין 7 (בכנסת ה-12) ל-12 (בכנסת השלישית וה-15, הקודמת). במספר מדינות סקנדינביות השיעור יותר מכפול מאשר בישראל (כגון, 45% בשוודיה,

19. שימוש במחשב ובאינטרנט בחודש שקדם לסקר, ואחוזים מבני 20 ומעלה, 2002

נשים	גברים	
44	49	א. השתמשו במחשב בבית, בעבודה או במקום אחר
66	68	1א. לעבודה
38	36	2א. ללימודים
40	49	3א. למשחקים
66	72	ב. השתמשו באינטרנט
77	76	1ב. לדואר אלקטרוני
17	23	2ב. לצ'אט (שיחות) או קבוצות דיון
12	21	3ב. לקניות
91	92	4ב. לחיפוש מידע
58	61	ג. יש מחשב בדירה
63	63	1ג. המחשב (אם יש) מחובר לאינטרנט
73	81	ד. יש טלפון נייד לרשותו/ה

86. תדירות השיחות בטלפון עם בני משפחה שאינם גרים באותה דירה גבוהה יותר בקרב נשים, בהשוואה לגברים.

20. תדירות שיחות עם בני משפחה שאינם גרים בדירה, אחוזים מבני 20 ומעלה, 2002

74. מאז 2000 עלה במידה רבה שיעור הקצינות בכלל הקצינים המשרתים בשירות קבע בדרגות סג"ם (מ-17% ל-44%) וסגן (מ-19% ל-31%). בדרגות הגבוהות יותר, העלייה בשיעורים הייתה מתונה יותר. בדרגת סרן שיעור הנשים הוא 22% (ב-2000 - 18%), בדרגת רס"ן - 21% (בדרגת סא"ל - 10% (8%), ובדרגת תא"ל ואל"ם - 4% (2%).

75. מתוך 530 שופטים, 253 (48%) הן נשים. מתוך 29,154 עורכי דין פעילים, 11,489 (39%) הן נשים. מתוך 26,600 שוטרים (22%) הן נשים.

* מקורות: כנסת ישראל, צה"ל, התחלת בתי המשפט, לשכת עורכי הדין ומשטרת ישראל.

עוד בסדרת עלוני סטטיסטיקה

סקר כוח אדם | ערים גדולות | ילדים
סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות
המשק הישראלי | ענפי טכנולוגיות המידע

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

e-mail: info@cbs.gov.il
www.cbs.gov.il
אינטרנט:

ירושלים: טל. 02-6592666 פקס 02-6521340
חל אביב: טל. 03-5681933 פקס 03-5681946
חיפה: טל. 04-8602605 פקס 04-8645311

כתיבה: נורית יפה
עריכת הלשון: רינת זוויק-טיקסק
ענף: דודו גרשטיין, רוכבי אופניים
עיצוב: נבון ארט

